СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLII. Ч. 275. Джерзи Сіти, Н. Дж., пятниця 23 листопада, 1934. VOL. XLII. No. 275. Jersey City, N. J., Friday, November 23, 1934. THREE CENTS.

ФЕДЕРАЦІЯ ПРАЦІ ПРОТИ ПЕРЕМИРЯ В СТАЛЕВІМ ПРОМИСЛІ

ВАШИНГТОН. — Переговори, що мали на цілі заведення перемиря в сталевім промислі, подібного до загального перемиря, яке пропонував президент Рузвелт для всіх промислів, розбилися, не осягнувши цілі.

Сталеві підприємці готові вже були признати юнію, звязану з Американською Федерацією Праці, але не хотіли підписати негайно угоди з юнією, як цього домагалася Федерація Праці. Федерація Праці станула на становищі, що того роду ставлення справи це підступ, та відмовила підпису на угоду.

СТРАЙК ОБСЛУГИ ВЕЛИКИХ БУДИНКІВ ВІДВЕРНЕНО.

НЮ ЙОРК. — Переговори між власниками великих бизнесових і апартаментових домів з представниками робітників, що ці доми обслугують, покінчилися нарешті без страйку.

Власники признали робітникам право переговорювати з власниками за умовини праці через свої юнії, але не признали робітникам права „закритої шапи", себто не зобовязалися наймати тільки юнійних робітників.

Власники зобовязалися не давати неюнійним робітникам першенства перед юнійними.

ВБИВСТВО НА ТЛІ СВАРКИ МІЖ РОБІТНИКОМ І ПІДПРИЄМЦЕМ.

НЮ ЙОРК. — В четвер минулого тижня Горес Меловн, 34-літній візник одної горальні, приніс був між одержаними банкнотами фалшиву 10-долярівку. Джеймс Ланце, 35-літній власник підприємства, казав йому принести добрий банкнот. Коли Меловн не дістав доброго банкнота, Ланце вложив у суботу фальшивий банкнот у коверту між тижневу заплату Меловна. Меловн запротестував проти цього, і Ланце його відправив.

У понеділок, як каже Ланце, Меловн зібрав інших візників підприємства і радив їм страйкувати за кращі умовини праці та признання юнії. І справді робітники вийшли на страйк. У середу вполудне Меловн стояв з кільканацятьма робітниками на розі вулиці, коли надїхав своїм троком Ланце. Ланце висів з трока підійшов до Меловна, виняв револьвер та став стріляти. Перестав стріляти, коли йому не стало куль. Жінки й діти скричали. Ланце стояв з димлячимся револьвером, поки прийшов поліцай і арештував його. Ланце сказав поліції, що він стріляв до робітника, бо цей йому відгрожувався. Меловн підійшов пів блоку та впав неживий на сходи церкви.

ВИЛОВИЛИ ШАЙКУ ФАЛЬШИВНИКІВ ГРОШЕЙ.

НЮ ЙОРК. — Тайні агенти департаменту скарбу на спілку з місцевою поліцією міст Ню Йорку і Нюарку виловили велику шайку фальшивників, що, як каже поліція, пустили в край фалшивих банкнотів на суму 2 міліонів долярів.

Поліція арештувала 10 людей, у тому числі одну жінку, та сконфіскувала велику друкарську пресу з масою всяких матеріялів, потрібних до друку банкнотів. Захоплено притому коло 70,000 долярів фальшивими банкнотами по 100, 20, 10 та 5 долярів.

СТРАЙК ЗАВІСИВ ҐАЗЕТУ.

НЮАРК (Ню Джерзі). — Щоденний часопис „Нюарк Леджер" перестав виходити через страйк редакційних робітників.

Подаючи до відома про часове завішення видавництва, видавець каже, що до завішення ґазети довела організація редакційних робітників, так звана Ґазетярська Ґілда, котрої члени, всі молодики, мовляв, хотіли би забрати від накладця управу ґазети. Видавець пропонує, щоби спір розслідив комітет, зложений з католицького священика, жидівського рабина й епископального проповідника.

Ґазетярська Ґілда в відповідь на цю заяву каже, що видавництво пробує далі видавати ґазету, оплачуючи по собачому редакційних робітників, та радить церковним лідерам не мішатися в справу, яка повинна бути вирішена в судовий спосіб. Діяльність Ґазетярської Ґілди змірює до заведення для редакційних робітників людяних умовин праці, і Ліґа заявила була свою готовість говорити кождої хвилі з накладцем про жалобу робітників, але накладець не хотів ніде зявитися.

Редакційні робітники видали свою ґазетку під наголовком "THE REPORTER", а тепер накладець збирається видати в неділю свою ґазетку у 150,000 примірників та розкинути її серед своїх читачів даром.

ЕЛЄКТРИКА З МОЗКУ СВІТИТЬ У ТЕМНОТІ.

КЛІВЛЕНД (Огайо). — Джордж Крайл і його асистенти з розслідних лябораторій Клівлендської Клініки робили на зборах Краєвої Академії Наук досвіди з електрикою працюючого мозку. Учені дослідники доказали, що працюючий мозок звірини й людини видає з себе електричну силу, ба навіть може видавати світло, добре видне в темноті. Демонстрації, переведені в підземелю, де не могло бути ніякого іншого світла, ввели цілі збори в подив.

БУРХЛИВА ЕКСМІСІЯ В БРОДАХ.

В Бродах власник реальности Рісмарк одержав дозвіл на ексмісію і викинув на вулицю з річами бідного жидівського зарібника Е. Фіша. Тому, що Фіш не хотів добровільно покинути мешкання, коморник, що переводив ексмісію, мусів прикликати на поміч поліцая. Коли відійшли коморник і поліцай, велика юрба людей, що приглядалася ексмісії, вдерлася силою до давнього мешкання Фіша й позаносили всі річі з вулиці до мешкання, примістила його там, як перше.

16 МІЛІОНІВ ЗЛОТИХ КАРИ.

Агенція „Схід" повідомляє: Скарбова влада після прослідження податкових справ майна землевласника Рудрофа, проти якого ведеться карне слідство, устійнила цілу низку податкових проступків з боку Рудрофа. Скарбова влада покарала його карою 16 міліонів злотих за те, що він укривав приходи, які підлягали оподаткуванню. При цьому слід згадати, що ціле майно Рудрофа є тепер під примусовим зарядом і таким чином скарбова влада забезпечила свої претенсії.

ПОМЕР МІНІСТЕР СКОРОПАДСЬКОГО І ДЕНІКІНА.

У Парижі помер у 68-мім році життя Василь Колокольцов, колишній голова харківської губернської управи. Після революції займав він становище міністра земельних справ за гетьмана Скоропадського, а потім ту саму теку у Денікіна. На еміграції мусів заробляти фізичною працею; після апоплектичної атаки отруївся світильним газом.

ВИКРИЛИ ВЕЛИКУ ШАЙКУ ФАЛЬШИВНИКІВ ГРОШЕЙ.

В Лодзі і Варшаві вешталися від довшого часу якісь обманці й пускали в обіг фальшиві 5 і 10-злотові монети та 20-злотові банкноти. Недавно тому вдалося поліції арештувати 32 особи під замітом фальшування грошей, а 19 осіб з того задержано з доручення слідчого судді в тюрмі. На чолі шайки стояв якийсь П. Ґромберґ, фризієр з Варшави. Підчас ревізії знайдено в його любки, якоїсь Павлини Руп у Варшаві, великий запас фальсифікатів на суму кількадесять тисяч злотих.

ЗЛОВЖИВАННЯ В БРИГІДКАХ.

В канцелярії управи вязниці „Бриґідок" у Львові викрито зловживання, яких допускався систематично від довшого часу сторож Май, занятий при депозитах. Май присвоював собі частину грошей, які присилали родини для вязнів, вписуючи їх до депозитових книг як зредуковані. Коли зловживання виявились, Мая арештували.

9-ЛІТНІЙ ПАЛІЙ.

В селі Ґурно, пов. Кельце, вибухла в господарській загороді Ст. Марчака пожежа, якої жертвою впали всі господарські будинки. Як опісля виявилося, пожежу спричинив 9-літній Ф. Сулей. Підчас переслухання палій зізнав, що підпалу доконав з пімсти за те, що 12-літній син Марчака побив його перед кількома днями підчас забави в полі.

ФРАНЦІЯ ХОЧЕ ПОЗБУТИСЯ РОБІТНИКІВ-ЧУЖИНЦІВ.

З Парижа повідомляють: Міська рада Парижа обговорювала знову справу прогнання з Франції якнайбільшого числа робітників-чужинців. Коли один з радників поставив внесок, щоб видалити з Франції всіх робітників-чужинців, що вже 6 місяців побирали підмоги для безробітних, приявний на засіданні ради префект поліції заявив, що це неможливе, бо французький уряд є звязаний з деякими державами формальними умовами, та все ж таки французька адміністрація облекшує, скільки може, відізд робітників-чужинців, а навіть дає їм безплатні залізничі білети до французького кордону. Від 1930 р. виїхали з Франції за даровим білетом около 400 тисяч робітників-чужинців.

ВПЕРТИЙ САМОГУБЕЦЬ.

Мешканець Кремянця, молодий парубок Юзеф Кахновський залюбився в гарній дівчині. Та щастю молодих стояли на перешкоді родичі Кахновського, які заборонили йому навіть зустрічатися з дівчиною. Тоді парубок з розпуки вирішив позбавити себе життя. І одного дня по суперечці з батьками побіг на горище, де хотів повіситись. Але тітка зауважала це і перешкодила йому. Тоді ошалілий хлопець кинувся на тітку й хлопці не сусіди, був би її задушив. Та після того хлопець не покинув свого наміру і коли його залишено самого, підрізав собі бритвою горло, на цей раз смертельно. По перевезені до шпиталю він тогож дня помер.

ЗЛОЧИНЕЦЬ ДИРЕКТОРОМ БАНКУ.

У бразилійськім місті Мапа помер цими днями директор банку Леон Шарбуа. З його заповіту виявилося, що він ніколи не був банковцем у Франції, звідки буцімто приїхав, а що втік попросту з каторги в Каєн, засуджений як грабіжник і душогуб. 22 роки тому приїхав він до Бразилії і як банковець доробився майна.

БАНКРОТСТВО ЦИРКУ.

Один з найбільших світових цирків Гляйха збанкротував підчас своїх останніх виступів у Празі. Артисти віддавна не діставали платні, а суд положив руку на касу. Більшість звірів відкупив праський звіринець. Сотні артистів і служби залишилися на вулиці.

ПЕРША КНИЖКА ДЛЯ УДІНІВ.

Удіни — одна з найменших національностей Закавказзя. Їх є всього девять тисяч душ. І живуть вони в двох селах, що з них одно лежить в Азербайджані, а друге в Грузії. Літом цього року закавказька філія совєтської академії скликала нараду в справі удінської азбуки. За основу взято азербайджанську азбуку і таким чином створено вперше удінську азбуку. В найближчому часі має появитися буквар для Удінів.

ЖАХЛИВА КОПАЛЬНЯНА КАТАСТРОФА.

В одній із японських копалень наступив вибух підземних газів, від якого згинули 26 копальників.

СТАРШИНА ВБИВ ЖІНКУ СТАРШИНИ.

В касарні 9. полку піхоти в Замостю трапилася трагедія на любовному тлі. Підпоручник П. Франковський кохався в жінці свого товариша, поручника Ходецького. Підчас неприявности Ходецького він прийшов до його дому і після гострої суперечки з його жінкою стрілив до неї з револьвера й убив її на місці, а опісля стрілив собі в рот і смертельно поранив себе. Коли Ходецький повернувся до дому, попав у таку розпуку, що намагався відобрати собі життя, але в цьому перешкодив йому військовий суддя, кап. Вільк. Підчас шамотання з Ходецьким упав стріл і зранив капітана в ногу. Франковського в безнадійному стані відвезли до лічниці.

СТРАХ ЛІКУЄ.

Жінка одного торговця в Лондоні втратила 4 роки тому мову підчас одної пожежі. Лікарі не могли їй нічого помогти. Цими днями авто роздушило на смерть її чоловіка. Коли вона почула це, крикнула з жаху так сильно, що втратила память. Прокинувшися з паморокив, почала говорити, якби ніколи й не була німою.

СТУДЕНТ ПОЛІТЕХНІКИ ВИРОБЛЯВ НАФТУ.

Так було в Пнїву, пов. Надвірна, де студент львівської політехніки, Петро Марич, виробив без дозволу з роп 20 літрів нафти. За те поставлено його у Станиславові перед суд, що засудив Марича на тиждень арешту і 20 зл. гривни.

30 ОСІБ ЗАНЕДУЖАЛИ ВІД ХОРОЇ СВИНІ.

В Льоренцраїті в Німеччині занедужали 30 осіб, споживши вепрове мясо, яке купили в одного різника. Одна жінка навіть померла. Показалося, що різник зарізав свиню, якої не давали до оглядача худоби, а тимчасом свиня мала трихіну. Зі страху перед карою різник повісився.

ІДЕЙНІ РАСІСТИ.

У Ґетінґен засудили на літ голову німецьких дружин, Ґаґемана, за те, що він розтратив гроші, зібрані на доброчинні цілі. Два його спільники, теж визначні расісти, дістали 3 і півчетверта року.

ДЕРЖАВА БЕЗ ПАРЛЯМЕНТУ.

На міжнародній парляментарній конференції у Стамбулі чехословацький делегат поставив внесок, щоб на конференцію допустили теж представників совєтського Союзу, з огляду на те, що він увійшов до Ліґи Націй. На це відповіли йому, що у совєтськім Союзі нема парляменту.

ЛЕРМОНТОВ НА СТРАШНОМУ СУДІ.

В селі Подмоклоє біля Москви знайдено в церкві образ, що представляє Страшний Суд. Між грішниками невідомий маляр помістив найбільшого після Пушкіна російського поета, Ю. Лермонтова. Перед сто роками власником села Подмоклоє був князь Долгоруков, довірена людина царя Миколи І. Мабуть це за його ініціятивою помістив невідомий маляр Лермонтова на свому образі.

ДВА СМЕРТНІ ПРИСУДИ В СПРАВІ ВБИВСТВА АҐЕНТА ЯЦИНИ

ЛЬВІВ. — Закінчилася перед польським трибуналом карна розправа проти Гриня Куликівця і товаришів, обвинувачених прокураторією за замах на А. Гумена і вбивство поліційного агента С. Яцина в Жовкві. Серед гробової тишини зявився трибунал, який радив над виміром кари три години, і предсідник трибуналу, Двожак, відчитав присуд, на підставі якого засуджено Гриня Куликівця і Зенона Матлу на кару смерти і втрату громадянських прав назавжди, Тараса Галапаца на 12 років вязниці, Володимира Касараба на 11 років, Льва Стойкевича на 10 років, Івана Микитюка і Мирона Богуна по 7 років, а Юрія Малиновського і Семена Васечка по 5 років вязниці. Всі засуджені на часову вязницю є позбавлені громадянських прав на протяг 10 років.

КАЦАПСЬКИЙ БАЛАМУТ ПЕРЕСТАВ ВИХОДИТИ.

УЖГОРОД (Закарпаття).—Тут перестав виходити москвофільський щоденник "Карпаторусскій Голос". Ужгородське „Українське Слово" писало, що той щоденник появлявся коштом „одного консулят у Ужгороді". Поява того органу припинилась зараз по виїзді його головного редактора, д-ра Фенцика, до Америки. „Карпаторусскій Голос" займався головно тим, що ширив ріжні наклепи на Українців і цькував проти українського національного руху і його діячів. Числа цього органу були переповнені протиукраїнськими статтями і замітками.

УКРАЇНСЬКА МОВА ЗАМІСЦЬ РОСІЙСЬКОЇ.

ВИЛЬНО. — Виленське „Русское Слово" повідомляє, що волинський консистор у Кремянці видав до підчиненого духовенства обіжник з порученням, щоб уживати в урядовім листуванні української мови замісць російської. „Русское Слово" додає до цього таке пояснення, що та українізація православної церкви в Польщі шкодить інтересам польської держави.

ЛІТЕРАТУРНІ НАГОРОДИ НА 1934 РІК.

ЛЬВІВ. — Рада Товариства Письменників і Журналістів ім. І. Франка рішила призначити за найкращі твори української літератури, які появилися окремими виданнями на західних українських землях і на іміґрації в 1934 р., три нагороди в сумах по 600, 400 і 300 злотих.

СЕНЗАЦІЙНИЙ ПРОЦЕС УКРАЇНСЬКОГО ЖУРНАЛІСТА.

ЛЬВІВ. — Під повищим наголовком появилася новинка у львівському „Веку Новим". Кажеться в ній, що незабаром відбудеться перед станиславівським судом сензаційний процес проти Романа Антоновича, українського журналіста зі Львова, арештованого польською владою й обвинуваченого за те, що, відбуваючи в 1931 році подорож по Европі, зладив собі клішу, що зображала мапу України, що її межі займають полудньово-східні воєвідства Польщі. Під тою мапою, пише „Век Нови", є чимало протидержавних написів проти цілости границь польської держави. З тої кліші зладив Антонович кілька тисяч листівок і розпродав їх та кольпортував в Австрії й у Югославії.

ЧЕРВІНКА В СТАНИСЛАВІВЩИНІ.

СТАНИСЛАВІВ (Галичина). — В Станиславівщині червінка поробила жахливі спустошення. До 10-го листопада занотовано 3,300 недужих. Померли на цю хворобу 391 осіб. У надвірнянському повіті було 700 занедужань. В селі Пасічна померло 60 людей. Найбільше лютувала червінка в жовтні.

ЯК НАЗИВАЄТЬСЯ ВБИВНИК КОРОЛЯ АЛЕКСАНДРА?

СОФІЯ (Болгарія). — Болгарська поліція подає такі подробиці щодо особи вбивника югославського короля Александра. Вбивник називається Веліцко Димітров Керін. Уродився 1897 р. в селі Каменіца, в Болгарії. Керіна засудив заочно суд у Софії на кару смерти за вбивство посла Димова. В 1932 р. його засудили на досмертну тюрму за вбивство болгарського гороманина Томалевського. На основі амнестії випустили його на волю. Тоді він перейшов до македонської революційної організації, де виступав під псевдонімом Чорноземський-Георгієв. Пізніше виїхав до Мадярщини і був під командою Павеліча.

ІНДІЯ НА ШЛЯХУ ДО АВТОНОМІЇ.

ЛОНДОН. — Виготовлено проєкт самоврядування для Індії. На підставі тої реформи Індія не стане ще домінією, як інші краї, що входять у склад британійської імперії і як цього домагався Магатма Ґанді, але творитиме конституційну цілість, що вважається великим кроком уперед. Та індійські патріоти є проти цього проєкту, а домагаються дійсної автономії.

БІДА МОСКВІ З УКРАЇНСЬКИМИ НАЦІОНАЛІСТАМИ.

МОСКВА. — „Правда" подає, що диктатор України, Постишев, наклинує молдавських комуністів боротися з українськими націоналістами, що допомагають молдавським націоналістам плекати „молдавську націоналістичну, буржуазну культуру".

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918
За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів
З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЧИ ТУДИ ДОРОГА?

У. Н. Союз є такою організацією, що може „позволити" собі сказати дійсну правду про себе і своїх членів, як „Свобода" може сказати правду про нашу іміграцію і народню справу. І як одна так і друга установа не потребують боятися, що вони на тім потерплять. Не потребують лякатися, що їх хтось зле зрозуміє, що їхні заяви використає для інших цілей, ніж тих, про які думає Союз і його орган. У такий спосіб забирали ми нераз слово в ріжних справах. У подібний спосіб заговорили ми і про відпадування тої молоді, якій Союз при переході до старших дає даремне обезпечення на один рік.

У. Н. Союз є асекураційною інституцією. Значить, попри інші цили в першій мірі інституцією фінансовою і бизнесовою. Значиться, щоб ця інституція могла розвиватися, мусить бути ведена на певних фінансових принципах. Чи можна вимагати, щоб наша інституція видержувала конкуренцію з іншими подібними американськими і менше від них брала, а більше давала? Чи можна нехтувати статутами і фінансовими обчисленнями й давати членам те, чого вони не складали? Чи можна щось створити з нічого? І щойно тим способом задоволяти тих, що домагаються від Союза того, що їм не належиться і чого не можна дати, коли не хочеться потрясти солідними фінансовими основами організації?

Та хоч яке те все ясне й зрозуміле, його не хоче зрозуміти дехто зі старого покоління. І не молоді, а старі є дуже часто перешкодою, що молодь не держиться У. Н. Союза. Бо це старі домагаються від У. Н. Союза таких полекш, чи таких допомог, яких У. Н. Союз не є в силі виплачувати, бо їх не виплачують навіть міліярдові асекураційні компанії.

Зате нема кому розяснити молоді, що вже те, що У. Н. Союз дає молоді один рік безплатного обезпечення, є величезним добродійством з боку нашої організації, є дарунком, якого не дає ніяка асекураційна компанія на світі. І тільки тому, що в Союзі ведеться надзвичайно ощадна господарка, міг Союз перебрати на себе оте ризико й евентуальний грошевий видаток, з ним получений. І тільки тому може У. Н. Союз видавати ще й даром англійський додаток до „Свободи", призначений для молоді. І може попирати грошево й інші видавництва для молоді.

Та про те все забувається, коли треба сказати, що У. Н. Союз дає молоді. І забувається дуже часто свідомо з боку старшого покоління, щоб таким чином „натискати" на головну канцелярію в справі уділювання запомог, до яких не мається ніякого управнення. А молодь це бачить, не розбирає, в чім діло й думає, що „Батько Союз" дійсно кривдить її батьків. Якжеж їй тоді держатися Союза? Союзовці, подумаймо над тим!

О. Сновида.

ВІД СОЦІЯЛІЗМУ ДО ПАНЩИНИ

Слова мають дивну суґестивну силу. Досі в цілім світі диспутують над советським експериментом (**за** і **проти**) як над експериментом соціялістичним. Тимчасом „ідеал", до якого несвідомо спершу, а потім свідомо прямує СССР, „ідеал" не соціялізму, а **панщини.**

Вже у вересні 1930 р. ухвалено перший декрет в Росії про кару на робітників, що „самовільно" покидали свою працю. По тім декреті аж до наших днів повстало ціле советське законодавство, яке фактично прикріпило, як панських кріпаків, робітників до варстату їх праці.

І так: приходить декрет, який дає промислови право **примусової рекрутації** робітничої сили для своїх цілей на селі. Відтоді колхози обовязані на жадання промислу відступати до його розпорядимости потрібну скількість робучих рук.

Дальше приходить декрет, що дає право зарядови колхозу розпоряджати колхозниками для лісових робіт і при сплаві дерева.

Ще три роки тому для тої праці наймали селян добровільно. Але хутко цю „буржуазну" систему занехано і робітники стали кріпаками, себто стягають їх до праці примусово. В нинішній „соціялістичній" Росії експльоатація лісів збудована цілком на кріпацькій системі. Два декрети уповажнюють колхози ставити колхозників на примусову працю: один у лісах, другий — для праці в фабричнім промислі.

Нарешті, як корона всього „соціялістичного" законодавства, приходить постанова з 15 липня 1933 р., яка каже, що колхозник за свою працю не дістає нічого; лише його „трудодні" записують на рахунок його колхоза. Іншими словами, **праця советського кріпака і його зарібок автоматично стає власністю нового пана: Колхоза.** Що то є той „трудодень", того мабуть і самі советські колхозні чи фабричні книговоди гаразд не розуміють. Це величина чисто фіктивна. Є багато колхозів, у яких члени мусять задовольнятися за свою працю, замісць ефективною нагородою, записанням у книжку певної скількости „трудоднів". Є й такі, де вартість тих „трудоднів" (угодово усталену) виплачується „ратами"...

І на селі, і в лісовім промислі, і в фабричнім поволі звичайну форму праці заступає під правлінням „народніх" комісарів система панщини, де кождий робітник є разом зі своєю працею раб нового пана-колхоза, фабрики лісового підприємства, чи просто держави.

Такий є вислід советської господарки. Зачалася вона від суворої дисципліни, потім прийшла заборона покидати місце праці, нарешті прикріплення до варстату праці і конфіската винагородження на річ нового пана.

В історії Росії знаний лише короткий інтервал, десь у часах між освободженням селян, скасуванням панщини (1863 р.), і до большевицької революції (жовтень 1917), отже коло 60 років, період зглядної свободи, зглядної европеїзації. Позатим історично коротким періодом Росія все гнулася під системою панщини: московського царату, петербурської імперії і большевицького „соціялізму". Це повинно змусити до думання всіх наших прихильників Росії, з якою вони все хочуть шукати якоїсь федерації чи союзу. Росія — не Европа; Росія, це країна, де особистість завше жила в гніті і в рабстві; Росія — країна такого нечуваного пониження одиниці, якого не стерпілаб ніяка европейська країна, якого не терпить і Україна, але з᾽якого, злучена з Росією, не потрапила досі вирватися.

З Росії можуть іти всякі прекрасні гасла визволення Славян, визволення світу, визволення працюючих, але **все кінчиться на рабстві!** Бо така природа Москаля, бо такі його татарські, номадські традиції. Визволення православної України, якого піднявся був царат, скінчилося закріпощенням українського села. Визволення трудящих за наших часів — новою панщиною.

Тільки повний розрив з Росією зможе нас з тої панщини вирвати, як лише повний розрив з Туреччиною вирвав полудневих славян з ярма магомеданства. Нашим москвофілам, не лише „кацапям", але й іншим українським москвофілам, що мріють про „союзи трох Русей" і федерацію з Москвою, варт застановитися над вислідами советського соціялізму.

ТРАДИЦІЯ

Традиція — слово чуже, латинське. Первісно його розуміли так, що все, що хтось комусь **передає,** воно — „передане", традиція. Звичайно таких передань ніхто не списував, то й слово „традиція" збіглося з „усним переказом". А коли з таким переказом були звязані якісь звичаї, чи то звички, то й ті звичаї та звички робилися — традицією. Така звичка чи звичай, у родині чи домі, так могли позростатися з членами родини, чи з цілим домом — що належали до ладу в домі чи в родині, то й лад такий — теж був уже традиція. Скажімо — родина втратила дуже визначного свого члена, що для неї був усім. Віддячуючись йому за його добро для родини, родинне коло спогадувало рік-по-році день, коли він родину покинув — і святкувати той день, присвячувати його памяті визначного члена родини входило в звичай для тої родини, він робився дня неї традицією. Родина горда на свого чоловіка, жила тими гордощами, переказувала спогади про визначного предка своїм нащадкам — і росла в своїх очах і в очах сусідів: згадка про велику людину в її роді підтримувала її в важкім часі і мала вона ким похвалитися перед світом! Коли знайшовся в роді раз такий чоловік, цей рід — неабиякий, не так легко він попаде у злидні, не так легко він пропаде. Бож коли не тепер, то згодом у роді другий такий появитися може. І такій родині лекше на світі живеться. Її підтримує традиція роду.

*

Ріжні бувають традиції. Дещо з того, що зробилося традицією, робиться згодом незрозуміле. Візьмемо, наприклад, наші традиційні обряди, звязані зі святами Різдва, Великодня, Зелених Свят, або й з весіллям, чи похоронами. Вчені тепер добре наломлюють собі голову, щоб пояснити значіння поодиноких обрядів. А проте, хоч ми й не розуміємо, як вони склалися, з року на рік ними тішимося, без них свята наші не свята, й як коли зустрінемося з обрядами інших народів — **ми тужимо за своїми,** бо вони частина нас самих.

*

Велику вагу мають зокрема для кожного народу — традиції **історичні.** Вони нарід споюють, вони його тримають, підсилюють, дають надію на майбутнє, з них він набирає науки, вони заставляють його волю. Нарід із історичними традиціями не легко приборкати, прибити. Це знають у світі, і коли який нарід попаде в неволю — перша річ завойовника: вбити в завойованого народу його історичну традицію. Майстром між такими народами-завойовниками були й є Москалі. А нарід, що найбільш відчув на собі це майстерство, це — ми, що нас з кінцем XIX. ст. зі славної вільної нації зроблено нарід „дядьків", „православних", без імени, — без традиції. І на наших очах там на Сході затирають усі сліди — для російського народу історичні традиції могутньої царської Росії, яку на кожному кроці зогиджують, для нас — недавній буйний розквіт нашої державности та колишнє наше славне минуле княже, козацьке. Замісць тих традицій, там насаджують насильно, притьмом — нову, бо знають, що без традиції не встоїться ніщо, хоч і як тривко збудоване.

Бувають у світі історичні традиції, що на перше око можуть видаватися смішними. Візьмім хочби всі ті церемонії, що їх рікрічно відбуває анґлійський король з приводу відкриття парляменту. Або звички, в яких виростають анґлійські студенти у своїх університетських домівках. Від них заносить середновіччям, люди поза Анґлією їх не розуміють. Алеж в Анґлії ніхто собі й уявити не може відкриття парляменту без королівських церемоній, ніхто собі не може інакше уявити студента. Одне і друге, це власне — Анґлія в її довговіковому розвитку; з цим виростала її вага, велич, сила на ввесь світ.

Дивним може видатися багатьом із нас, що, наприклад, із Великоднем у цілій Московщині після розговіння цілий нарід розціловується, — без огляду на стан, на пол, на вік, на походження. Та таке „всенароднє цілування" це — власне й є Росія, що бодай на Великдень у практиці визнавала рівність усіх людей. Так — посипування попелом голови кошовому на Січі — це саме є Січ Запорозька, це символ (знак), це головна думка цілого її устрою (корися громаді, що тебе вшанувала!).

Те, що в нас події, від нас незалежні, розбивали історичну традицію, дуже погано відбилося на нашому національному житті. Тимто так важко давалася нам творча праця. Зате відомо, як історична традиція дозволила нам, наприклад, відродити наше письменство з кінцем XVIII. в. саме там, де традиція недавнього кращого минулого була ще жива — на Лівобережі. Або традиційні святкування памяти Шевченка, які виросли в нас якось самі від себе **скрізь,** де тільки жиє український нарід! Як вони помалу-мало робили з нас свідомих громадян, які що далі, тим більше, у звязку з такими святами, розуміли, чого їм **хотіти...**

З цього погляду для цілого нашого народу велинезне значіння мають рр. 1917—1919, і цілий ряд незабутніх днів, що рік-по-року викликують у серцях наших людей якнайкращі почування, зроджують нові думки, будять волю. Зокрема велитенське значіння для Галицької Землі має день 1. листопаду. Все наше сучасне покоління відчуває й майбутнє відчуватиме вдячність для учасників подій 1. листопаду 1918. р., що вони дали нам 1. листопад. Бо хоч 1. листопад 1918. р. заламався, то ніколи не заламається в нашій свідомости те, що було звязане з 1. листопадом 1918 р.: ми почали себе поважати!

Нове покоління має новий історичний день, що переходить у народню традицію — 1. листопад. —(„Життя і Знання").

ЛЮДИНА Й БАТЬКІВЩИНА.

„Як тільки вибухла війна, Франція може й не була приготована матеріяльно на найгірше. Але Пуанкаре (великий французький політик, що недавно помер, президент Франції підчас світової війни й кількакратній її премієр) був морально готовий.

— Треба признати йому — говорив Клемансо, який зовсім не любив Пуанкаре, — що не впав він духом навіть на хвилинку.

Не тільки не підупав, але заховував непохитно віру в долю своєї країни підчас цілих чотирох років жорстокої боротьби. І в той сумний вечір 31. грудня 1914. р., коли трівога огорнула стільки серць та й умів, він одинокий в осамітненій елізейській палаті вписував до свойого записника такі хвилюючі рядки:

„Усе забороняє нам попадати в розпуку. Щодо мене, колиб заторкнула мене якась зневіра, я зажадав би просто від Франції, щоб мене піддержала й потішила. Вдень і вночі почуваю її присутність. Чим більше страждає, тим більше здається мені дійсною істотою, живою особою, із знайомими рисами обличчя. Бачу її, як стоїть поруч мене з ранами в боці, завданими їй у 1870. році, але спокійна, горда, рішуча. Чую, як-говорить тоном, що не дозволяє на спротив: „Коли я поставила тебе сама на цьому становищі і ти згодився заняти його, то повинен ти прикладом світити. Залишися тут і видержи аж до кінця".

Залишився і видержав.

(Із статті С. Лозана в паризькому „Матені").

ЩО ВАЖНІШЕ?

„Якщо замісць снувати перед людьми пляни якихось великих переорґанізацій, щодо яких не знаємо, до чого моглиб вони довести; якщо замісць використовувати ці пляни, як приману для ловлення людей до орґанізації, — звернемо більшу увагу на виховання характерів, на більше зрозуміння того, що значить честь — чинник, що нормує співжиття людей, то наневно більше причинимося до піднесення громадянства до вищих форм життя.

Навчитися цих простих річей здається мені часом важнішою справою, ніж гратися загальниковими програмами, чи темами, яких не зрозуміють не тільки маси, але й інтеліґенція. — (Із промови полк. В. Славека в Катовицях. (Подано за час. „Вісті").

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

Член 218 відділу.—Справа тої запомоги, до якої нема вимог, приписаних статутом, віддана рішенню Річного Засідання Головного Уряду У. Н. Союза.

В. Ф.

МУДРЕ ЗАВІЩАННЯ.

7)

Другої днини Нагірняк поїхав до міста. Чого, дома не сказав. Поганяв Савка, бо господар не хотів лишити його під опікою самої господині. Коли відїздили зпід хати нотаря, господар сказав до Савки:

— Ти дома нікому не кажи, де я був. Тепер їдь під почту, бо може є які письма до громади.

На почті були два листи до громади, один до учителя, один до Тимка. Савка був дуже цікавий, хто то до Тимка пише, і що. Коли приїхали до хати, Савка передав листа Тимкови.

— То від мого брата Сидора, — сказав Тимко. — Бо нікого іншого не маю... такого, що писав би до мене.

Тимко тяжко читав, Сидір невиразно писав. Довго треба було сліпати і складати букви докупи, заки Тимко прочитав:

„Коханий Брате! Довідуюся за твоє здоровля і доношу тобі, що я з ласки Бога здоровий. Вибачай, що я так довго не писав до тебе. Та я хотів зробити тобі несподіванку вістю, що їду до Америки, бо та шмата зрадила мене. Я спіймав її на любощах з одним капралем, тож мені омерзила наш край. Тої дівки вже не хочу на очи бачити, бо не новий такий черевик, що його вже носив хто інший. Їду до Америки і звідтам напишу тобі. Твій вірний брат Сидір".

Аж тепер Тимко побачив, що лист писаний і наданий в Гамбурґу.

— Вже відїхав! — шепнув Тимко. — Як би не те, то я був би додав йому ті гроші, які прискладав. Пропало!... Нащож я щадив і складав? За два-три дни вже буду мати цілих двіста ґульденів, та всі мої пляни розвіялися. Велике питання, чи брата побачу коли. Шкода, що я не вислав тоді, коли вже було сто вісімдесять і пять. Також як би я був Нагірняка попросив, то тих пятнацять ґульденів був би мені дав наперед. Був би дав. Брат був би дістав цілих двіста.

— Добре сталося, що не дістав їх. Ті гроші були би може зробили його нещасливим на ціле життя. — замітив Савка.

— Та яким способом?—спитав здивований Тимко.

— Таким, що, маючи гроші, був би оженився, ще не знаючи, яка то дівка... тота шмата!

Тимко думав тепер, що зробити з грішми. Лазив цілий день з захмуреним лицем. Аж під вечір прийшла йому гадка. Зійшовшися з війтом, розказав йому, що сталося з братом і додав:

— Я для нього наскладав двіста ґульденів. Щож я тепер з тими грішми зроблю? Шкода розтратити їх. Нехай би помогли поставити когось на ноги. Я загадав дарувати їх Савці. Возьміть і доложіть їх до тих, що він має за свою хату. В банку є вже чотириста, з моїми буде шістьсот. Шістьсот срібних, то вже гріш.

Нагірняк стис руку старого і сказав:

Добре маєш серце, та Савці твої гроші не будуть потрібні.

Тимко подивився господареви в очи. Сей усміхнувся і кивнув головою. Тимко вгадав, що господар затіває, або й вже зробив.

Одної днини Савка переходив попри хату, в котрій родився і в котрій жив до дванацятого року свого віку. Коло хати, крутилися, на хаті сиділи і стояли робітники. Дах вже зірвали і скинули, тепер стали розмітувати мур. То Дарчан, що купив ту хатчину, загадав на її місці поставити велику стайню. Савка стояв і призирався, як то джаґан робітника вбивався в стіну хатчини і виважував камінь за каменем. Коли так стоїть і дивиться, під його ноги впав камінь. Не великий. Такий, як його пястук. Та він впав, чи прикотився не від розмітуваної хати, а ззаду. І не був такий як той камінь, що з нього вимурована хата. То був кремінь, яким в сій стороні шутрували дороги. Савка озирнувся і в тій хвили надлетів другий такий камінь. Вдарив Савку в руку. То Яць кинув і дав ногам знати. Втікаючи, кричав:

— Вошебийник!

Савка також вмів бігати. Пустився за Яцем. Оба гнали вулицею, так, що гуси з криком, лопотячи крилами, підлітали, і собаки на ланцюхах трівожно залаяли. Задиханий не озираючися, Яць гнав, не питаючи, що по дорозі: порох, чи калабаня. Савка йому на пятах. Савка вже простягнув руку, щоби його вхопити, коли Яць зударився з чоловіком, що надійшов з противної сторони. Тим чоловіком був Нагірняк. Сей, здивований, спитав:

— Ти звідки і куди з таким поспіхом? Та ба! Ти не сам. З тобою Савка. Кудиж ви так спішитеся?

Яць став ревіти:

— Він бити хоче мене!

— Так? Бити хоче? За що? Звідки кров на руці Савки?

Савка аж тепер побачив, що гострий кремінь, кинений Яцем, скалічив його. Оба хлопці мовчали. Яць тому, бо боявся брехати; Савка тому, бо не хотів жалуватися. Волів пізніше сам порохуватися з підступним напастником.

В ночи Нагірняк спав дуже зле. Серце сильно товклося, в голові чув сверлуючий біль.

— Старіюся, — думав. — Такі домашні клопоти, як мої, вже шкодять старому серцю, старій голові. Шкода, що я в останнім завіщанню не довів до решти мого пляну. Савка, хоч такий молодий, міг би до якогось часу бути під опікою якогось чесного чоловіка. Таким гадаю, міг би бути наш учитель. Мушу таки в сих днях побалакати з ним і разом з ним поїхати до нотаря. Я ще не такий то старий і так дуже зле не почуваюся, та обережність не пошкодить. Ніхто не може знати, що з ним за хвилину станеться.

Війт неспокійно перевертався в своїм ліжку з боку на бік.

— Добре, що я бодай одно обезпечив, — думав далі. — Що з наміру жінки вивінувати свого любимця, Мойдичевого Яця, нічого не буде. Ліниве, дурне, злобне, несовісне хлопчище! І учитель каже так... Чому Савка ще така дитина? Як би старший, то вже був би господарем на моїм. Хотів би я бачити його за плугом...

(Кінець буде).

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

ЧИ ЛИШЕНЬ МИ ДРЕМО?

Нюйорські Жиди створили фонд з 5,000 долярів, спеціяльно призначений на це, щоб добувати для Жидів у Польщі урядові дипльоми, яких треба там на те, щоб займатися ремеслом або торгівлею.

Таку ілюстрацію дають американські Жиди цим нашим „повнокровим Американцям", що нам радять дбати тільки за Америку.

І економічна сила Жидів у Польщі розмірно до їх числа теж не мала.

НЕМА ТО ЯК ЛІҐА.

Пишуть і телеграфують, що Ліґа Націй має незадовго дістати від югославського уряду протест у справі замахів Хорватів.

Себто в справі замахів, котрі Хорвати робили на сербського короля. Не в справі замахів, які Серби робили на Хорватів.

У ЗЕРКАЛІ НІМЕЦЬКО-ПОЛЬСЬКОГО БРАТАННЯ.

Телеграфують з Варшави, що через німецько-польське зближення польські Німці приймають резолюції про льояльність супроти Польщі. Такі резолюції принято недавно навіть на зїзді німецьких національних соціялістів у Польщі.

За те Польща робить ріжні уступки Німцям. Приміром, протинімецький Польський Союз Західніх Провінцій, що поклав собі за завдання не тільки боронити задержання при Польщі Познанщини й інших західніх провінцій, але й ще добитися від теперішньої Німеччини деяких країв, перемінив свою назву на Польський Союз Заходу та переніс свій осідок з Познаня до Варшави.

Що за свої заяви льояльности дістануть Українці? Те, що їх справніше й без перешкод будуть польщити?

ХТО ЩО ЛЮБИТЬ.

У своїм річнім звіті перед радою методиської епископальної церкви секретар ради, д-р Е. Д. Колстедт, виступає проти політики американського уряду обмежувати рільничу продукцію.

Каже він:

„Не даючіся оправдати противенства між біднотою й багатством, між голодом і переситом у Злучених Державах, найбагатшій країні світу, є аномаліями, які не мають правного місця в системі краю, що себе зве християнським".

Коли ці слова перекласти на більше зрозумілу мову, то покажеться, що, на думку цього церковного лідера, країна, в котрій одні люди голодують коли інші мають усього по шию, не може називатися християнською.

Нагадуються слова Шевченка, котрий протестував проти несправедливостей у світі й казав, що до того (часу) він не знає Бога.

БОЄВІСТЬ І ЦЕРКВА.

Судля Семюел Сібері, нащадок епископальних епископів, говорив оноді в Гвайт Плейнс до 4,500 осіб, зібраних на зборах вірних і епископів цієї церкви. Він заявив, що хоче дати зібраним пізнати, як розуміє завдання церкви світська людина в нинішнім часі.

„Церква має сповнити важну задачу", говорив він. „Церква сама взяла на свої плечі завдання облекшити долю тим, що терпіли через нужду... Церква була довгі часи боєвою за правду й справедливість, і сьогодня я не бачу причини, чому церква не мала би бути таксамо боєвою в нинішніх трудних часах".

Він радив церкві стати сміливою поборницею всякої корупції й наживи. Це, на його думку, справжия служба церкви.

Майже рівночасно з тим відомий римо-католицький проповідник, о. Коклин, заповідає творення великої організації суспільної справедливости.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

БЕЙОН, Н. ДЖ.

Вечерок Союзу Українок.

В суботу, дня 22. вересня ц. р., відбувся заходом члениць Т-ва Союзу Українок гарний вечерок у салі українського Демократичного Клюбу. Ціллю забави було познайомити ширше громадянство з ідеєю, яку плекає ця жіноча організація, як теж придбати до неї більше число члениць.

По обильній перекусці предсідниця, пані М. Сеник, пояснила ціль зібрання і попросила до слова по черзі місцевого пароха о. І. Захарка і громадян Мельничуків.

При цій нагоді гості зложили свої добровільні жертви на народні цілі в сумі $23. Призначено на Дівочу Ремісничу Бурсу до Львова $10 і переслано їх через Обєднання; на вищу школу в Стемфорд $8. — Жертвували по $2: В. Дзінковський, Матушевський; по $1: Я. Кушнір, С. Щомак, О. Лотоцький, В. Мельничук, Ю. Бойко, М. Сеник, Й. Кобрин, І. Корилло, Т. Гриник, С. Липа, Баглай, М. Низовий, Т. Павлишин, М. Брилінська і с. І. Захарко; по 50 ц.: М. Задорецька, С. Мартинів, М. Кравчук, М. Росоловський, М. Пахолок, М. Путас, П. Харів і Шілаковська.

Такі товариства, як Союз Українок, заслугують на загальне признання всього громадянства. Тому є пожаданим, щоб наші жінки вписались до цеї організації і тим чином причинялись до корисної праці в своїй громаді, підпомагаючи заразом загально-українську справу.

Присутня.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ, БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ, А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА. — ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІШИЙ ЦІННИК СВОБОДИ.

У різника.

Купуючий (до різника): Нащо ви забивали таке худе телятко?

Різник: Та де я його забивав; воно само здохло.

ЗВІДОМЛЕННЯ ЗЛУЧЕНИХ АМЕРИКАНСЬКО-УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ МІСТА ФИЛАДЕЛФІЇ.

Свято злуки.

Дня 20 січня 1935 р. святкує наша громада річницю злуки всіх наших земель в одну суверенну державу. Тому управа Злучених Організацій прохає всі наші національні організації здержатися на той день від улаштування власних імпрез та взяти участь у тому великому національному святі. Окремий комітет, вибраний до переведення свята, поробив уже всі підготування.

Остаточне затвердження програми відбудеться на загальних зборах усіх національних організацій м. Филадефії й околиці в неділю, дня 25. листопада, в год. 7. вечором, в домі Горожан, при 847 Н. Френклін ул.

Кожна організація, яка бажає взяти участь у святі, повинна вислати на ці наради своїх представників.

Грошеві посилки.

Згідно з постановою останніх зборів вислано: $53.25 на будову Музею Визвольної Боротьби України у Празі; $25 до Обєднання за книжки про ляцькі погроми та $25 Товариству Горожан за вживання домівки на збори.

Шкільні наради.

Згідно з ухвалою останніх зборів, прохаємо зокрема всі Горожанські Клюби та Шкільні Комітети по дільницях взяти участь в нарадах у шкільній справі.

Управа З. А.-У. О. м. Филаделфії.

Прохожий бачить, що якийсь хлопець плює до почтової скринки. Обурений прохожий кричить:

— Ти драбе? Ти чого плюєш до скринки?!

— Бо я думав, що може яка марка зле приклеєна.

ЧОМУ ЯПОНСЬКІ ТОВАРИ ТАКІ ДЕШЕВІ.

(УП) На таку тему відбувся дня 17. 10. 34 в місті Ціріху виклад англійського знавця японських справ, Персі. Ми обмежимось лише до подання деяких даних з нього. В текстильній індустрії Японії працюють тепер 10 міліонів веретен і 280 тисяч варстатів. Половина продукції зуживається в самому краю, а друга половина призначена на експорт. Японія є сьогодні найбільшим експортером бавовняних виробів і другим з черги імпортером сирої бавовни. Розвій японської текстильної індустрії почався в часах світової війни. Продають Японці свої вироби на 25—50% дешевше ніж Европа або Америка. При текстильному експорті держава не дає фірмам ніякої премії. Знижка валюти в Японії впливає на знижку цін виробництва найбільше на 15—28%. Заробітна платня робітників не є в Японії нижча від такої платні в деяких околицях Франції, Італії чи Чехословаччини. Порівнюючи, мало платять жінкам та дівчатам. А їх в індустрії є 63.4% усього робітництва і вони працюють по вісім і пів години денно. Тут справа стане трохи яснішою, чому Японці можуть дешево продавати свої товари. Робітники живуть по касарнях, а не індивидуально, як в Европі й Америці. Касарні вдержують фабрики і життя в них дешевше. Директори фабрик живуть дуже просто, коли в Европі й Америці якраз у цих кругах помічається надзвичайний люксус. Акціонерам не виплачують надзвичайно великих дівіденд, а більшість зисків дають до резерви на прикрі часи. Серед урядництва нема протекційної системи, як в Европі, де вже всі місця в якійсь фабриці обсаджені на десятки літ наперед. Там оцінюють чоловіка відповідно до того, що він може зробити. За всі сирівці фабрики платять готівкою і при цьому дістають значні рабати, а подруге, не потребують платити високих процентів за банкові кредити. Між власниками фірм дається відчути національна солідарність. Вони взаємно діляться здобутями на практиці досвідами. Влада попирає заграничну торгівлю висилкою спеціяльних місій, до яких звертаються всі фірми. Тому фірми не потребують удержувати за границями своїх представників. Вся індустрія творить корпорації. Є їх нині в Японії коло 400. Продаж товару також відбувається корпоративно, по можливости виключаючи посередництво, яке в принципі все дуже дороге. Коли завод потребує кредиту, то його векслі дисконтує до 70% сама держава. Беручи все це на увагу, стане ясним, чому Японія може продавати дешевше свої товари на світовому ринку. В цілій японській організації якраз оминено все те, що вдорожує европейську чи американську продукцію. Під тим оглядом Японці можуть служити приміром усім тим краям, де ще індустрія не розвинена, але починає розвиватись.

КРАЩА ЧУЖА АМЕРИКА НІЖ РІДНА ПОЛЬЩА.

(УП) Недавно створений всесвітній союз Поляків поза Польщеюначебто був у світі багато розголосу. Новий союз ставлено всім за зразок, а Поляків за зразкову націю. Заяву американської групи Поляків, що вони ще подумають, чи вступати їм до цього союзу, а злегковажено і пущено в світ чутку, що все в порядку і що союз створено. Навіть конгрес національних меншин похвалив був за те Поляків. Одначе показалося, що всі ці хвальби були передчасні і розраховані лише на саморекламу, як це звичайно робиться в Польщі. Американські Поляки відмовились від участи в союзі, подаючи для цього ріжні причини, що їх коротко можна звести до одної: краща чужа Америка ніж рідна Польща. І не дуже помилились. Ті, що знають Америку й Польщу, волють Америку. Управа розреклямованого союзу є тої думки, що без американських Поляків союз не зможе існувати і до того називатися всесвітнім, бо американське група є найбільша і до того фінансово назалежна. Зновуж польська преса дає зрозуміти, що такий союз, фінансований державою, втратить багато на своїй моральній вартости. Всю цю голосну імпрезу можнаб найкраще означити приповідкою: багато галасу знечевя.

ДВА СМІЛІ ГРАБІЖНИЦЬКІ НАПАДИ.

У Дубецьку коло Перемишля замасковані опришки напали на тамошнього вчителя народньої школи. Вони загрозили йому револьвером і забрали всю готівку та годинник. Ця сама ватага заатакувала якогось купця, що вертався з Перемишля. Зі страху перед кулею купець віддав опришкам усі гроші, які мав при собі. Поліція зарядила погоню за опришками.

НОВА ПОВІСТЬ ПРО ДОБУ ЦАРЯ ПЕТРА І-ГО.

Визначний совєтський письменник Олексій Толстой видав другий том своєї історичної повісти „Петро Перший". Цей том обіймає період від приїзду царя зза границі до оснування Петрограду. Совєтська критика вважає ту повість найбільшим річю в ділянці історичної повісти по війні.

НЕЗАГНУЗДАНИЙ ТАРЗАН.



Прийшовши до себе, Патриція [illegible] думала, що їй снилось [illegible] це в неї була жінка в відвідинах. Але ні. На її руці був перстень, і вона ще мала штилет, подарований їй жінкою магараджі. Срібне місячне світло заливало її вязничну кімнату.

Довкола була тишина. Піднявшися на ноги, вона знайшла напомацки ліжко. Скоро вона заснула твердо, але її спання переривали страшні сни. Їй здавалося, що вона чула виразно крізь сон, як її батько кликав її помочі. Він умирав, і кликав її по імені. Вона бачила його, немовби на яві.

Сон її розбудив. Вона зірвалася на рівні ноги, а її серце билося, як у пійманої пташки. Ні, вона була сама. В кімнаті вже видно було перші проблески ранку... Менше-більше в той самий час на північній границі Індії капітан Кенбі йшов до штурму.

Він вів своїх відважних вояків до дорогої побіди проти фанатиків. В останнім наступі батько втратив життя, вмираючи з іменем дочки на устах, не знаючи нічого про долю своєї дочки з рук злобного магараджі.